

MAGYAR LAPOK

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyártás Elemér**

A svéd kormány hivatalos nyilatkozatban körvonalazta Finnország mellé állását

Hamsun svéd miniszterelnök és Günther külügyminiszter
kijelentései a képviselőház ülésén. A finnek három ponton
ellentámadásba kezdtek a szorongató orosz nyomás ellen

Helsinkiből jelentik: A finn hadvezetőség hivatalos jelentése, melyet a január 17-ig bezárólag lefolyt harcokról adott ki, a finn harcterek újabb mozgalmasságáról nyújt képet. A jelentés szerint a karéliai arcvonalon heves tűzzerési tűz folyt le a szembenálló felek között. A Ladoga-tó mellett a finnek megsemmisítettek egy orosz századot és 29 harcikocsit zsákmányoltak. A Lappföldön is eredményesen harcoltak a finnek. Salla körül megállították az oroszok előrenyomulását és ellentámadásba mentek át. Az ellentámadás eredményeképpen Kursu városát visszafoglalták.

A finn hivatalos jelentés eredményeit londoni táviratok is megerősítik. A Reuter távirati iroda szerint Kivela mellett a finnek súlyos csapatot mértek az oroszokra és nagy hadi zsákmányt ejtettek.

A finnek helyzete január 16-án még nagyon szorongatott volt. Az oroszok rendkívül

erős nyomást gyakoroltak Finnország ügynevezett darázsderékára, úgyhogy a finn védelemnek minden erejét össze kellett szednie a végetesnek ígérkező orosz csapás elhárítására. A finnek Salla vidékén három helyen is ellentámadásba mentek át, ami nagy erőfeszítések után eredménnyel járt.

Haparandai jelentés szerint a szovjet csapatok a Ladoga-tó északi részén visszavonulásba kezdtek.

Szándékos rongálások a Murmanszk-vasúton. — Több orosz vasúti tisztviselőt letartóztattak

Londonból jelentik: Az oroszok a Murmanszk-vasúton való szállítás körül nagy gondokkal küzdenek. Ugylátszik, mintha szándékos rongálások történnének, melyekkel egyesek a vasúton való szállítást akarnák megakadályozni.

A svéd képviselőház ülése. A miniszterelnök és a külügy- miniszter a finnek megsegítéséről mondott beszédet

Stockholmból jelentik: A svéd képviselőház szerdán ülést tartott, melynek főtárgyát külpolitikai kérdések megvitatása képezte. Hamsun miniszterelnök nagyobb beszédet mondott és ebben kijelentette, hogy Svédország minden körülmény közt megvédi függetlenségét. Ennek érdekében kész együttműködni a többi északi állammal, de a köztük való katonai összefogásról eddig még nem volt szó.

— Svédországot nem kötelezi semmi sem arra — mondotta —, hogy Finnország mellé álljon, s ha ezt teszi, akkor csak a finn nép iránti rokonszenvének enged.

Hangsúlyozta tovább Hamsun, hogy Svédországot semmiféle fenyegetés nem érte sem a nyugati hatalmak, sem Németország részéről. Őva intette a svéd közvéleményt attól, hogy elhamarkodott tettekre ragadtassa magát, mert szerinte a svéd kormánynak nagy körültekintéssel kell eljárnia, nehogy Svédország is harctérré váljék.

Az ülés további során felszólalt Günther külügyminiszter is és hangoztatta, hogy Svédország, éppúgy mint a világ többi kultúrállama, Finnország segítségére akar sietni. Ez ma a svéd kormány külpolitikájának irányvonala.

— Finnország ügye a mi ügyünk is, — mondotta a svéd külügyminiszter. — Svédország jövője Finnország jövőjétől függ. Finn szomszédunk megsegítését azonban úgy akarjuk intézni, hogy továbbra is szemlesek ma-

radjunk, mert határozott akaratumk, hogy semlegességünket a végsőkig megőrizzük.

A svéd lapok egyébként egyre erélyesebben követelik Finnország menél hatatosabb megsegítését. A lapok felszólítják a svéd férfiakat, hogy Finnországban harcoljanak Svédország ügyéért is.

A Svédországban folyó gyűjtések Finnország javára szerdán elérték a 13 és fél millió svéd koronát, de még további nagy adományok várhatók. A svéd kereskedők elhatározták, hogy február 3-iki teljes bevételüket a finn segélyakció javára fordítják.

Tízezer svéd önkéntes a finn harctereken

Helsinkiből jelentik: Nap mint nap-folytatódik az önkéntesek érkezése a Skandináv országokból. A Finnországban harcoló svéd önkéntesek száma eddig már 10 ezer főre tehető. Igen tekintélyes a norvég önkéntesek száma is. Norvégiából máskülönb az önkénteseken kívül nagymennyiségű ruha és lőszer érkezett Finnország számára.

Magyar Nobel-díjas tanár adománya a finnek javára

Szegedről jelentik: Dr Szentgyörgyi Albert, az 1937-es orvosi Nobel-díj nyertese, felajánlotta Finnország javára Nobel érmét. Az érem egyharmad kilogramm súlyú aranyból készült. (Tudóstásunk folytatása a harmadik oldalon.)

Magyarország középeurópai helyzete

A *Kronstädter Zeitung* január 17-iki számában érdekes vezércikket olvashatunk Oskar Wittstock tollából. A vezércikk a magyar külpolitika alakulásának alapelveivel és ezzel kapcsolatban az olasz-magyar barátság újabb állomásával, Ciano és Csáky külügyminiszterek velencei találkozásával foglalkozik. A cikkirő alaptétele az, hogy mint minden politikai közösségnek, úgy a magyar államnak a történetét is bizonyos szükségszerű adottságok és tények alakítják szigorú törvény erejével.

— A magyar politikának ezt az alapelveit — írja O. Wittstock vezércikkében, — az erdélyi századok XIX. századbeli legkiemelkedőbb politikai gondolkozója, Stephan Ludwig Roth. „Nyelvharc Erdélyben” című ma is nagy jelentőséggel bíró vitáirátában a következőképpen formulázta meg: Önálló Magyarország létezhetik, de független sohasem. Ellene szól ugyanis a mult története, a jelen viszonyai, a nép helyzete, élete és életkörülményei. Ez a nép túlságosan kicsi; a szomszédos napok közül valamelyik mindig kíséretébe vonja bolygói közé. A magyar mágnesnek sok pólusa van és ezek a pólusok sokszor nagyon is zavarják egymást. Stephan Ludwig Roth zseniális módon ismerte fel és juttatta kifejezésre a magyar államiság súlypontját; ő mutatott rá nyomtatékosan arra a körülményre, amelyet a legkiműveltebb politikai művészes sem védhet ki. Ez a magyar politikának támaszra szoruló igénye, amely a 16. század kezdete óta töretlen vonalban jelentkezik életében.

A mohácsi katasztrófának köztudomásúan az lett a következménye — folytatja a cikk, — hogy körülbelül másfélévszázadon keresztül Mohamed próféta zöld zászlai lengtek a budai vár ormán. A magyar nemzet elvesztette önállóságát, mert nem volt elég erős ahhoz, hogy keleti ellenfelével szemben megvédi határait. A szenvedések hosszú és emészto korszaka után kiüldözték ugyan a kereszténység ellenségét Szent István koronájának területeiről, azonban német hadsereggel, amely a Habsburgok zászlaja alatt harcolt. Magyarország újra az európai kultúrkör tagja lett és ismét felvették őt az európai népek családjába, miután Savoyai Jenő herceg és Badeni Lajos őrgróf fenyves győzelmei után visszazerezte szabadságát. Ereje azonban annyira legyengült, hogy nem tudta csupán saját eszközeivel biztosítani saját független államiságát. Ezenkívül a Habsburgok feladata lett a törökök kiűzése Közép-Európából és így megalapozták igényeiket ezekre a területekre.

A legutóbbi kétszáz év alatt Magyarország fejlődése szoros kapcsolatban volt Ausztria sorsával. Tulzás nélkül állíthatjuk, hogy a monarchia nagyhatalmi helyzetének haszonélvezője volt Magyarország. Sajnos, hogy ez az alapvető beismerés nagyrészt hiányzott Magyarországot vezető rétegében. Ezt bizonyítják Tököly, Rákóczi Ferenc felkelései és a magyar szabadságharc, amelyek csak úgy érthetők meg, hogy Magyarország túlbecsülte saját erejét, képességeit pedig nem tudta előitéletmentesen, tiszta tekintettel felmérni. Széchenyi István, aki tudvalevőleg a legnagyobb magyar hazafiak közé tartozik, emiatt tette azt a kijelentést: Az én népemet büszkesége teszi tönkre. Ugyanezt

Ribbentrop értekezletre hívja össze az északi semleges országok vezetőit

Berlinben azt gyanítják, hogy Anglia be akarja vonni a háboruba az északi államokat is

— Tudósításunk folytatása az 1-ső oldalról —

Berlinből jelentik: A *Deutsche Diplomatiscsh Politische Korrespondenz* éles támadást intéz Anglia ellen azzal kapcsolatban, hogy Anglia ki akarja terjeszteni a háborút az északi államokra is. Megállapítja a lap, hogy Angliának sikerült a politikai feszültséget annyira növelni, míg végre háború tört ki Oroszország és Finnország között, most pedig azt szeretné, ha a skandináv államokat is belevonhatná a Németország elleni háborúba.

Rómából jelentik: Római politikai körökben az európai diplomáciában keringő híreket a következőkben foglalják össze:

— Ribbentrop felhívást intézett a svéd, norvég és belga kormányhoz, hogy az illető kormányok külügyminisztereit küldjék el Berlinbe, hogy a német külügyminiszter részvételével északeurópai semleges konferenciát tartanak. Egyelőre még nem lehet megállapítani, — mondják Rómában —, hogy Ribbentrop valóban szétküldte-e a meghívókat, de tény az, hogy az északi és semleges fővárosokban napok óta erről a semleges konferenciáról beszélnek. Ezzel hozzák kapcsolatba a Svédországnak és Norvégiának felajánlott angol és francia garanciát.

Rómában kétkednek Szovjet-Oroszország haditeljesítőképeességében

Az orosz hadseregnek több határvonalon is vigyáznia kell

Rómából jelentik: A *Stampa* helsinki tudósítója annak a véleményének ad kifejezést, hogyha Finnországot meg akarják menteni, márciusban kell tényleges segítséget nyújtani neki. A lap ezután megállapítja finn és svéd lapok azonos felfogása alapján, hogy az egész világnak tisztában kell lennie azzal, miszerint nem Finnország az egyetlen hely, ahol Sztalin el van foglalva. Moszkvának örködni kell Japán felé is, mely ki akarja elégíteni vágyait, de ugyanakkor készenlétben kell lennie a hosszú indiai határon és gondolnia kell a Törökországgal való nem egészen jó viszonyra is. Számolnia kell végül azzal is, hogy Románia és Irán is bizalmatlanul tekint felé. Ezenkívül csapatokat kell tartania az elfoglalt Lengyelországban. Még ha föl is tesszük — írja az olasz lap —, hogy a szovjet tizenhatszáz millió embert tud mozgósítani, egyáltalában nem biztos, hogy eze-

ket korszerűen, egyik helyről a másikra képes szállítani és harcra felkészíteni.

Százezer katonát küld Anglia és Franciaország a finn harcterekre?

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* párizsi tudósítójának jelentése szerint a francia fővárosban elterjedt az a hír, hogy Anglia és Franciaország titkos expedíciós hadsereget küldött a finnek megsegítésére. A hadsereg hír szerint 100 ezer, korszerűen felszerelt katonából áll. Az expedíciós hadsereg már el is indult rendeltetési helyére.

Orosz hivatalos jelentés a szárazföldi és légi tevékenységről

Moszkvából jelentik: A leningrádi katonai körzet vezérkarának jelentése szerint valamennyi arcvonalon felderítő vállalkozások voltak. A szovjet légi erők felderítést végeztek és több vasúti csomópontot és katonai célpontot bombáztak. Tizenegy finn gépet lelőttek.

A finn városok, amelyeket az oroszok légi bombái felgyújtottak

Legutóbbi híradásainkban részletesen beszámoltunk azokról a légitámadásokról, amelyeket az orosz repülőgépek északi irányban, Helsinki mellett, Finnország jelenlegi fővárosa, Helsinki mellett Abo (Turku), Ekenasz és Hango a jelentékenyebbek, amelyeket az alábbiakban ismertetünk:

ABO városát finnül Turkunak nevezik. Az Abo-Björneborg kormányzóság főhelye, az Aurajoki-folyó mindkét partján. 1932-iki népszámlálás szerint 68.460 lakosa volt. Itt van Finnország legrégebbi székesegyháza, amely ugyan 1827-ben teljesen leégett, de újra felépítették. Abo Finnország tengeri kereskedelmében igen fontos helyet foglal el. Az Aurajoki torkolatánál van az ország egyik legrégebbi vára, melyet modern erőddé építettek át. Abo 1157-ben a svédek egy finn falunak, Turkunak a helyére építették, innen kapta finn nevét is. A XIII. században püspökséget kapott. 1816-ban Finnország fővárosa lett s arról is nevezetes, hogy ott kötötték meg 1743 augusztus

7-én a békét Oroszország és Svédország között.

Ekenasz: fontos kikötőváros a Nyland finn kerületben, mintegy 30 kilométerre Abotól, a Finn-öböl Pejo nevű kisebb kiágazásánál, a tengerbe kinyúló földnyelven. Halászata, gabona- és vasáru kereskedése bír nagyobb fontossággal. Közeliében több nagy vasmű is van.

Hangö-Udd. Finnország délnyugati fel-szigete, székhelye egy kis kikötő, mely ugyanezt a nevet viseli. Az orosz bombák nagy pusztításokat végeztek itt. Hangö városával szemben áll a Gustavsvärn erősség, amelyet szintén modernizáltak. Hangönél van egyébként a Finn-öböl északi bejárata s ott volt 1714 augusztus 7-én a svédek és oroszok között az a tengeri ütközet, melyben Ehrenskjöld svéd admirális kis flottájával együtt az oroszok fogságába került.

... **biztosan segít!**

Vegyen bizalommal

-tablettákat.
Bevált szer

rheuma · köszvény · ischias
és mindennemű hüléses megbetegedéseknél.

42 és 14 tablettás csomagolásban.

Javulóban japán és az Egyesült Államok viszonya

Washingtonból jelentik: Az amerikai szenátus külügyi bizottsága január 31-én megvizsgálja az Egyesült Államok és Japán közötti kapcsolatok kérdését.

A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal szatmári gyűlése

Bucurestiből jelentik a rádió híreszolgálat: Szatmáron tegnap tartotta meg gyűlését a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal, Victor Moldovan vezértitkár elnöklésével. Az ülés résztvevői a Vasile Lucaciu szobránál sorakoztak fel. Az elhangzott beszédek kifejezésre juttatták a román nép együttérzését és azt a lelkesítő munkát, amit az Arcvonal eddigi tevékenysége folytán kifejtett. A gyűlésen felszólaltak a magyar- és a német kisebbségek képviselői is. Victor Moldovan vezértitkár beszédében hangsúlyozta azt az áldozatkészséget, amivel Erdély hozzájárult a nemzeti munka befejezéséhez, illetve sikerre viteléhez. Erdély népének ez a magatartása felhívás az ország egész lakosságához, fogadalom a határok megvédésére és bizonyíték az önzetlen hazafiságra, valamint kitartó hűségre öféléseivel, a királlyal szemben.

Az idei Nobel-díjak kiosztása nem Stockholmban történik

Zürichből jelentik: A Nobel-díjakat ebben az évben a háború miatt nem Stockholmban osztják ki, hanem az egyes országok svéd követei állomáshelyükön nyújtják át a kitüntetetteknek. A svájci svéd követ a Nobel-díj érmét csütörtökön nyújtotta át a világhírű *Ruzicska* svájci tanárnak.

Változás a magyarországi kiscgazdapárt vezetésében

Eckhardt Tibor visszavonult a párt elnökségétől

Budapestről jelentik: A független kiscgazdapárt vezetésében változás állott be. Mint már régebbi híradások után várható volt, Eckhardt Tibor, a párt elnöke, benyújtotta lemondását. Az elnöki tisztséget Klein Antal képviselőnek ajánlották fel, aki azonban nem vállalta, azért a párt vezetését egy öttagú intézőbizottság veszi át. Eckhardt lemondása a pártelnökségről nem jelenti egyúttal a politikai életből való kivonulását is, mert kijelentette, hogy csak a pártelnökségtől szándékszik megválni, de a párt képviselői csoportjának elnöki tisztét tovább is megtartja.

Kövess engem

P. Lukács Mansvét O.F.M. missziós beszédei
I. kötet ára 150 Lei és portó.
Megrendelhető kiadóhivatalunk utján.

A Mannerheim-család évszázados harca Oroszország ellen

A finn hadsereglőparancsnok szereplése a cári hadseregben. — A három „O” tábornok, akik a finneket vezetik

Európa aktív hadvezérei között a legidősebb báró Mannerheim, a finn hadsereg főparancsnoka, aki most Oroszország ellen küzd, tehát az ellen a hadsereg ellen, amelynek tábornoka volt. Az orosz lovassági katonaiskolát végezte és már az orosz-japán háború is részt vett. Amikor második hazájában a bolsevizmus lett úrrá, Mannerheim elkedvetlenedett és szolgálatait igazi hazájának, Finnországnak ajánlotta fel. A finn szenátus nemsokára a hadsereg főparancsnokává nevezte ki és azt a feladatot hátrította rá, hogy az országot a bolsevikiektől megtisztítsa. Vonakodva és nem szívesen vállalta Mannerheim ezt a feladatot, mert tudta, hogy csak német segítséggel tudja azt megoldani és nagyon tartott attól, hogy Finnország ezáltal német hűbéres állammá leez.

Mágis létrejött a kényszer-bajtársiasság, amely a német hadsereg őszeomlásáig tartott. 1919-ben a szentimentalizmusáról ismert Ludendorff tábornagy erről a hadjáratról azt mondotta:

— Elhatározásaimat mindig a száraz ész

parancsolta. Azt azonban, hogy Finnországot segítsük, nemcsak az ész, hanem a szív is diktálta.

Von der Goltz, a Finnországban szereplő német hadsereg főparancsnoka, a békeévekben így nyilatkozott a finn-német háború lelki hátteréről:

— Németország barátot talált Finnországban, amely egyedül barátja maradt, amikor már nem fizetődött ki Németországgal jóban lenni.

Ez az ország volt az egyetlen, amely a novemberi forradalom után nem fordult el megvetéssel tőlünk

és ezt a németek sohasem fogják elfelejteni.

A politikában nem sokat számított a rokonszenv, legalább is Németország ma elfelejtette ezt a hajdani barátságot. Amikor a finn követ néhány héttel ezelőtt elhagyta Moszkvát, az ottani diplomáciai kar doyenje, von der Schullenberg gróf, felkérte a semleges nagyköveteket és követeket, hogy ne kísérjék ki a pályaudvarra a finn követet, mert ezt az orosz kormány barátságtalan gesztusnak tartaná.

Mannerheim szerette Oroszországot

Mannerheim báró tipikus luteránus arisztokrata, skinek családja Svédországból költözött finn területre a végtelen háborúk idején, amelyek a svédek és az oroszok között folytak. Ezeknek a háborúknak a küzdőtere a szerencsétlen Finnország volt, amelyet minden esetben alaposan kifosztottak. Megváltás volt a kis ország számára, amikor perszonáluniót kötött az orosz birodalommal és az orosz cár lett a finn nagyherceg és ez a helyzet egy évszázadra biztosította a nyugalomát. I. Sándor cár alkotmányt is adott Finnországnak. A XIX. század delelőjén a helyzet azonban megváltozott és ettől kezdve

megindult az a finn nemzeti mozgalom, amely meg akarta az országot szabaddani a cári birodalomtól.

Erre az időszakra esik Mannerheim belépése az orosz hadseregbe. Szerette Oroszországot és őt is szerették Pétervárott. Kötő felépítési katoná és elsőrendű lovas volt, a cári udvar egyik kedvence. Csak az nem tetszett

neki, hogy az oroszok nem ismerték a rendet és a pontosságot. Persze nem tudta, hogy ez a lomposság még szolgálatot tesz neki, mert az bizonyos, hogy az orosz rendtelenség ma nagyon megkönnyíti Mannerheim hadműveleteinek a sikerét.

A Przemysl körüli harcokban

Mint már mondottuk, Mannerheim svéd származású. Amikor XII. Károly svéd király Nagy Péter ellen hadat viselt, a Mannerheim-család számos tagja vett részt a hadjárásban. Általában a tábornagy büszke svéd származására és családja ma is svédül beszél. Az orosz hadseregben is gyakran hívalkodott őseivel és amikor mint fiatal tiszt társaival megtekintette a poltawai csatateret, — ahol XII. Károlyt Nagy Péter megverte — parancsnoka ezt mondta neki:

— Kedves báró, ez az a hely, ahol az ön ősei megismerkedtek az orosz hadsereggel.

— Nem, ön téved — mondotta a flegmatikus svéd tiszt —, az én őseim Narvánál ismerkedtek meg az oroszokkal.

Narva az a hely, ahol a svédek tízszeres túlerőben lévő orosz hadsereget vertek le. Az orosz hadseregben azzal tűnt ki tisztársai közül, hogy takarékoskodott a katonák vérével. Ez ritkaság a mammothadseregben, ahol minden inkább számít, mint az emberi élet. Amikor Przemyslnél meghátrált egy osztrák-magyar támadás előtt, parancsnoka azt mondotta, hogy „szébb dolog elesni, mint meghátrálni.”

— *Holttestekkel nem lehet háborút nyerni* — mondotta Mannerheim —, *de élő katonákkal még győzni lehet.*

Valóban Mannerheim ellentámadással nyerte vissza a felhagyott állásokat.

A 72 éves tábornagy magas termetű és alakja egy fiatal kapitány alakjának felel meg. Egész életében sportolt és most is naponta több órát lovagol. Vérbeli arisztokrata viselkedésben is. Folyékonyan beszél svédül, franciául, meglelt korában tanult meg németül és angol-

**Higgye el
hogy ezzel a
tejszinhab
recepttel**

**legtöbb 50 éves
asszony csak
50 évesnek látszik**

Kezje fel először a nyíllal megjelölt helyekre, azután az egész arca és a nyakra is.

Íme egy gyorsan ható szer, amely a ráncos, petyhüdt, fonyadt bőrt fűdév és fiatalá teszi: Keverjen össze egy rész tiszta tejszínt (pankreatin-oltással) egy rész sterilizált faolajjal és ezt keverje két rész finom krémmel. Ez a keverék táplálja és megújítja a bőrt, üdév és elképzelhetetlenül fiatalossá teszi. Egy nagyon híres szépségápoló használta ezt a receptet és sikerült ifjúságát annyira megőriznie, hogy 70 éves korában is fiatal lányok szerepét játszhatta. Minden gyógyászati szerész elkészítheti Önnek ezt a receptet, azonban kis mennyiségben készítve igen költséges. A hírneves párisi Tokalon krém, amely különleges készítmény, az összes fenti anyagokat tartalmazza. A fehér (zsírtalan) Tokalon krém sterilizált faolajjal és tejszínhabbal készül és állandón táplálja a bőrt. Ez az igazi bőrtápláló. Egy tégely ára Lei 60.— és 90.— A szerencsés esemény garantált, ellenkező esetben Ön duplán visszakapja pénzét. Most tubusban is kapható Lei 45.—tól.

lul. A világon kevés magasrangú katona van, aki, mint ő, hat nyelvet tökéletesen bírjon.

Ugy szolgálatban, mint a magánéletben szívélyes, szeretetreméltó, rendkívül szerény és tartózkodó.

Polgári életét Villnasban lévő középirtokán tölti, polgári egyszerűséggel berendezett házában. Két leánya van, akik közül az egyik, Josefina Londonban, a másik, Sophie, Párizsban él. Mindketten élénk jötekménykötési tevékenységet fejtenek ki. A Maginot-vonalban sűrűn mennek csomagok, amelyekben a feladó így szerepel: „Mannerheim Sophie bárónő, Párizs.”

Szeptemberben Mannerheim tábornok utoljára látogatta meg leányát Párizsban, ahová fogainak rendbehozatala végett utazott. Ekkor nevetve mondta leányának:

— *Dagadt arccal nem állhatok katonáim elére.*

Sejtette-e, vajjon, hogy milyen hamar valóra válik a tréfa és vissza kell térnie az 1921-ben elhagyott helyre: a finn hadsereg főparancsnoki tisztségéhez.

Mannerheim a legidősebb tábornagy, de tábornokai Európa legfiatalabb hadvezérei. A finn hadsereget, — ahogy Helsinkiben mondják — a három O. vezeti: Ostermann, Oesch és Ohquist tábornokok, közülük a legidősebb 47 éves, a legfiatalabb 45. Mindhármán azok közül a finn tisztek közül valók, akik a háború alatt Németországba szöktek át és ott 3000 finn légionárius élén harcoltak — Oroszország ellen, tehát Mannerheim ellen. Csak az orosz forradalom után tért vissza a három O. Finnországba. De akkor már Mannerheim főparancsnoksága alatt küzdöttek.

Figyelem! Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók a

Magyar Szemle Társaság következő művei:

- Hóman: A magyar történetírás útjai
ára 540 lei helyett csak 350 lei
- Weisz: Mai magyar társadalom
ára 360 lei helyett csak 250 lei
- Horváth: Magyar történelmi műveltségünk
kezdetei ára 396 lei helyett csak 250 lei
- Szekfű: Bethlen Gábor
ára 460 lei helyett csak 300 lei
- Párkas: Fiatal Magyarország kora
ára 396 lei helyett csak 250 lei
- Babits: Amor Sanctus
ára 331 lei helyett csak 250 lei

Vidéki megrendelés esetén plus 15 lei portó
A könyvek gyönyörű díszkötésben megrendelhetők a Magyar Lapok kiadóhivatála útján

A szlovének helyzete a szerbek és horvátok között

A horvát-szerb kibékülés megpecsételése most történt meg Pál régensherceg zágrábi látogatása alkalmával. A látogatás nyomán Macek horvát miniszter a horvátországi magyar kisebbség jogai és szervezkedése ügyében kedvező kijelentéseket tett. Érdekes azonban, hogy a szlovén népről kevés szó esik, pedig tekintélyes számban élnek a horvátok között is és egyáltalán nem tekinthetők szerbeknek. Ez a tanulmány a szlovének helyzetével foglalkozik és rávilágít arra, hogy miért nincs jelenleg Jugoszláviában szlovénkérdés.

Ha délszláv problémákról beszélünk, nagyon is megszoktuk, hogy csupán a szerbeket és horvátokat tartjuk szem előtt, mint a két legfontosabb államalkotó nemzetet. A szlovén-ség létkérdéseiről vajmi kevés szó esik.

A szlovének, akik Jugoszlávia lakosságának körülbelül egytizedét teszik, aránylag a legkönnyebben tudták magukat beletalálni a megváltozott helyzetbe, részint mert sorsuk bizonyos tekintetben valóban javult, részint mert egész történelmük folyamán alkalmazkodáshoz kellett szokniok. Az a hatalmas német kolonizáció, mely őket már a középkorban területileg is erősen visszaszorította, idegen uralkodóréteget telepített fölöttük, mely alatt a népi szlovén-ség legnagyobb része jobbágyorsban élt és így nem is nevelődhetett saját sorsa irányítására. Akik közülük felemelkedtek, vagy az egyház kötelékébe kerültek, vagy elvesztek a német tengerben. Ez a folyamat addig tartott, amíg Európában a nemzeti eszme felátadásával a múlt század első felében a délszláv népek is öntudatra nem ébredtek. A szlovén-ség ekkor kezd ráeszmélni, hogy egy összefüggő nagy délszláv nyelvterület legnyugatibb szélén, két hatalmas nemzet, a német és olasz közé ékelve, a nyelvét és nemzeti létét fenyegető árral szemben csak úgy tud megállni, ha délkelet felé, a rokonnépéknél keres támasztékot és erőforrásokat. Ettől kezdve a napi politika eseményein túl, bizonyos eszmei magasságban a szlovén-ségben éppen úgy, mint a többi délszláv népek tudatában is ott élt az egy államban való tömörülés vágya.

Azonban az évezredek politikai különállásában a szlovén-ség önálló műveltségét, önálló irodalmát és ami talán legfontosabb, a szerb-horvától sok tekintetben eltérő irodalmi nyelvet teremtett magának. Igaz, hogy e nemzeti műveltség önludatosodása csak a múlt század harmincas éveitől kezdődött, de ekkor a sors Preseren személyében oly költszenivel ajándékozta meg őket, aki úgyszólván minden irodalmi előzmény nélkül teremtett igazi műalkotást és olyan költői nyelvet, mely a legnehezebb formákat, az irodalmi nyelv nagy próbáit, a legkomplikáltabb olasz mértékeket játszva megbírta. Költészele egy század átvilágításában sem fakult pusztán irodalom-történeti dokumentummá, hanem máig is élő valóság maradt, máig is hat és hogy a szlovének benne tisztelik legnagyobb költőjüket. Az önálló szlovén műveltség így Preserenen eldőlt, ő maga tudatosan teremtette meg a szlovén irodalmi nyelvet szűkebb hazája, Krajna népi nyelvére támaszkodva és a szerb-horvát nyelv átvételével éppen azért nem is kísérelte meg, mert a szlovének számára érthetetlennek találta.

Az utána következő nemzedékből a finomhangú lírikusnak, a fiatalon elhunyt Simon Jenkonak törékeny alakja emelkedik ki, majd két prózaíró, Levstik és Jurcic megalkotja a szlovén regényt. A század utolsó harmadában egyszerre két nagy és több kisebb papköltő is feltűnik, érdekesen szimbólizálva a szlovén műveltség erőforrásait.

Egészen új, forradalmi hangot ütött meg a kilencvenes évek elején a másik papköltő, Anton Askerc. Balladasorozatának hősei a XVI. század lázongó parasztjai, akik reménytelen

kétségbeesésükben kivetkőznek emberi mivoltukból, rabolnak, gyújtogatnak és kegyetlen uraikat fogják az eke elé. A Zágrábban megégett Gubec Máttyás, a horvát Dózsa, lesz nála legfőbb szimbóluma nemcsak a horvát, de a szlovén nemzeti szabadságnak is.

A kilencvenes években egyszerre négy nagy tehetség is tünt fel, akiket szoros barátság kapcsolt egymáshoz: Kette és Murn-Aleksandrov, Cankar és Zupancic. A háború előtti és alatti éveknek legerősebb írói egyénisége kétségtelenül Cankar, aki lírai kezdetei után a regény és elbeszélés mestere lett. A szlovén-ség nagy problémáit ő látta legvilágosabban, legátfogóbban, írásaiban ő tárta fel legkíméletlenebbül. Tanulmányai, polemikus iratai az elevenbe tépő nemzeti önkritika keserű iskoláját jelentették a maguk korában, de éppen ezek az írások tették, hogy a szlovén-ség ma minden délibábos ábrándozás nélkül tud sorskérdéseivel szembenézni. Jernejről, az igazságát kereső öreg bácsiról írt regénye, mely magyar fordításban is megjelent, nem csupán a legalacsonyabb társadalmi osztály kiáltása akar lenni szociális igazság után. A megrokkant ember, aki negyven esztendőig szolgált a paraszti birtokon és akit a fiatal gazda világgá küld, nemcsak egy osztályt, hanem az egész szlovén-séget szimbólizálja. Az élet minden vonalán kisméizett, idegenektől szorongatott, nemzeti létében fenyegetett nép szomorú szimbóluma a földi és égi igazságszolgáltatással meghasonlott lélek, aki így beszél:

„Melyik világi törvény és melyik isteni parancs rendelte, hogy nincs hová lefeküdnöm, mikor annyi szénát kaszáltam, hogy egy halomba rakva magasabb hegy lenne a laibachi csúcsnál? És hogy nincs kenyérhéjam, mikor egyiptomi csüröket töltöttem meg rozssal és búzával? Tudós, mondd meg ezt most nekem!”

Mint önálló kultúrával, irodalommal, különálló irodalmi nyelvvél rendelkező nemzet lépett be tehát a szlovén-ség 1918-ban a délszláv közösségbe, s hogy itt a nemzet fogalmát annyira hangsúlyoznunk kell, annak oka abban rejlik, hogy a délszláv publicisztika és elméleti irodalom egy bizonyos irányának művelői ma szinte félnek a szó kimondásától. Szokássá vált ugyanis a háború utáni szerb írókban, melyek bármilyen formában a szerb-horvát-szlovén együttélés problémáival foglalkoztak, az úgy-

nevezett szintetikus vagy integrális délszláv-ság hangoztatása. Ezen elmélet szerint a három délszláv nép voltaképpen egy egységes nemzetet alkot s egyes tagjai csupán törzsek és nem nemzetek. Ennek megfelelően minden nemzet önállósági törekvést, mozogjon az akár politikai, akár kulturális téren, törzsi elkülönülésnek neveztek. Amilyen makacsul ismételték és bizonyították az egységes délszláv nemzet elvét szerb részről, oly makacsul cáfolják szóval és tettel a másik oldalról. A horvátok és szlovének ellenállásában azonban e szempontból lényeges különbségek mutatkoznak s ezt szerb részről is erősen hangsúlyozzák. A szerbek és horvátok kulturális együttműködésének elvi akadályai nem lennének, mert irodalmi nyelveik, leszámítva néhány dialektusbeli csekély eltérést, melyek azonban a tökéletes megértést egyáltalán nem akadályozzák, teljesen azonos. A született szerb tehát tökéletesen érti a született horvátot, a zágrábi egyetemi hallgató, ha ismeri a cirill betűket, nehézség nélkül használhat belgrádi tankönyveket, a zágrábi tisztviselő tökéletesen érti a belgrádi átíratot. Így, bár tudjuk, hogy a szerb-horvát antagonizmusnak nemcsak politikai és vallási, hanem a múlt fejlődésbe mélyen visszanyúló kulturális gyökerei is voltak, mégis könnyű volt szerb részről az egész problémát úgy feltüntetni, mintha az ellentét pusztán elégedetlenség volna a mindenkori politikai rendszerrel szemben, amit egy-egy egyes kormányelnök egyszerismindenkorra meg tudna oldani.

A horvát-szerb politikai megegyezés nem rég történt meg. Egészen másképpen fejlődött a helyzet a szlovén-séggel. A szlovének kezdetől fogva hajlandóknak mutatkoztak a politikai együttműködésre még a horvát részről őket ért erős neheztelések és szemrehányások ellenére is s ennek a politikai behódolásnak sokkal mélyebben fekvő okai vannak, semhogy haszonlesés, gerincatlenség, szolgálkúság és hasonló vádak hangoztatásával és bizonyos megvetéssel el lehessen intézni. A szlovén-ség területileg két hatalmas és fejlett műveltségű nemzet, a német és olasz közé van ékelve, melyek közül bármelyik elég hatalmas arra, hogy teljesen kulturális és politikai hatalma alá hajthassa az egymagában álló népet s ezért szinte az élet követeli, hogy minél erősebb szálakkal kapcsolódjék a délkeleti testvérnépekhez. Különösen áll ez, mióta a szlovén területekkel már nem a kis Ausztria, hanem a hatalmas, roppant szívóerőt kisugárzó német birodalom határos. Eppen ezért az erőviszonyok józan mérlegelése alapján a szlovének olyan önállóságot, mint amilyenért a horvátok harcolnak, soha sem kívánhattak maguknak, de nem is kívántak. Politikájuk sem lehetett Belgráddal szemben a merev elutasítás s a kisebb eredmények eléréséről sem mondhattak le egy nagy cél érdekében, melynek megvalósulására talán még évtizedekig kell várni; így legtöbbször kénytelenek voltak apró sikerekkel beérni s igyekez-

Az első orosz-övezet utasszállító repülőgép megérkezett Berlinbe. Ezen az óriás gépen 21 utasnak van helye

tek a mindenkori kormányból a maguk számára annyi engedményt kisajtolni, amennyit éppen lehetett.

Belgrád felé való fölértelen orientálódásuknak van azonban egy fontos gazdasági oka is. Szlovénia gazdaságilag az úgynevezett passzív vidékek közé tartozik, a hegyes tájak között elterjedt sovány termőföldeken nem terem annyi gabona, hogy magát eltartsa, emberfőlértelen pedig diasporában kénytelen lecsapolni. A háború előtt a diaspora kiterjedt az egész monarohia területére, de főleg Bécs és Grác voltak azok a centrumok, melyek a szlovén szellemi és fizikai munkásfőlértelen fel tudták venni. Egyébként a szlovéneket maga a természet is rákényszerítette arra, hogy anyaföldjük mostoha házába ipari, kereskedelmi és spekulációs leleményességgel állensúlyozzák. A ribnicai faiparos, aki a háború előtti időkben készítményeiből a hátra rakott toronnyal a fél monarchiát bejárta, mélyeséges szimbóluma volt ennek a diasporát kereső gazdasági leleményességnek. A háború után e tekintetben lényegileg csak az a változás történt, hogy a szlovén gazdasági élet iránykeresése délkelet felé fordult s a munkás, a mérnök nem egyszer valahol Dél-Szerbiában találta meg kenyerét. Hogy a szlovének mily hamar átértelmezték új helyzetükből adódó gazdasági hivatásukat, arra elég lehet az az egy példa, hogy Laibach volt az első város Jugoszláviában, mely modern értelemben vett árumintavásárt rendezett (1921).

Az állami egyesülés tuán szerb részről úgy gondolták, hogy a teljes nemzeti és kulturális egyesülés egyetlen akadálya ez a különálló nyelv s így többször fölvetődött az a gondolat, vajjon nem volna-e jobb, ha a szlovének az élet minden vonalán elfogadnák műveltségi nyelvként a szerb-horvátot s a szlovén csupán alacsonyabbrendű „házi” használatra maradna meg.

Az érdekelt fél, maga a szlovénség, kultúrája sorsának megítélésében két táborra szakadt. Az úgynevezett haladók, ha nem is egészen, de elfogadják a szerb álláspontot, az egység érdekében hajlandók engedményekre, de minden erőszakos vagy akár mesterséges asszimilációt ők is elutasítanak, mert ez csak még erősebb ellenhatást vált ki s az egység kialakulását végleg megakadályozná. Ők inkább az időtől és a természetes fejlődéstől várják a döntést, vajjon a különálló szlovén kultúra életképes tud-e maradni vagy sem.

Egészen szomorú kiábrándulást okozott a szerbnek a másik szlovén tábor állásfoglalása, amely a politikai egyesülést és kulturális együttműködést a beolvadástól élesen elválasztotta s a vita során a szerb okfejtés minden értét sorra cáfolta. E szerint a szlovénség mint szabad nemzet szabad elhatározásából egyesült a testvéreikkel s ez az egyesülés soha sem jelenthet szolgaságot, hanem csupán egymás-mellettséget, teljes joga van tehát nemzeti és kulturális szabadságát megőriznie.

Ha levonjuk is mindazt, ami a két tábor érvelésében egyik oldalról politikai opportunizmus, a másik oldalról pedig politikai ijesztgelés, a probléma mégis kétségtelenül eldöntött áll előttünk: nincs ma Szlovéniában egyetlen szervezett csoport vagy alakulat sem, mely mesterséges nyelvi és kulturális asszimilációt akarna a délszláv egység érdekében. S hogy egy öntudatos nemzeten belül mégis lehetséges oly két táborra való oszlás, mely a szlovének között ma kétségtelenül megvan, annak oka a számbeli kicsiség, földrajzi helyzet, gazdasági élelfeltételek megfontolásán kívül főképp a szlovén nemzeti öntudat sajátos kialakulásában és összetevő erőiben rejlik. Amint történelmük hiányzik a nagy, egyetemes nemzeti erőfeszítések és próbák, a hódító háborúk vagy szabadságharcok, éppen úgy ezeknek emléke sem érezhető a jelenben hatalmas összetartó hatását, amint ezt több európai kis nemzetnél láthatjuk. Ami háborús vereszeteség vagy di-csőség a szlovénséget értheti, idegen érdekekért, idegen harcokért, idegen zsoldban történt, kivéve talán a földjükre be-beütő török elleni harcokat. Mivel így a szlovénség sohasem irányítható a maga sorsát, nem is nevelhetett a maga fajtájából olyan történelmi egyéniségeket, nagy királyokat, nemzeti szenteket, akikben saját nemzeti életét mint tükrében szemlé-

lette volna s akik később a történelem évezredes távlatában mint a nemzeti eszme egy-egy kitéstestüilt arca sugározni látnak erejüket a jelenre. Amit a magyarságnak Szent István, a horvátoknak Tomiszláv király, a szerbeknek Szent Száva vagy Dusan cár jelent, teljesen hiányzik a szlovén öntudatból. Éppen a nemzeti történelem szegénysége okozza, hogy szimbolikus jelentőségüké nőttek náluk olyan egyéniségek, mint Trubar vagy Preseren, akik csak a kulturális multat szimbolizálják és teljesen legenda és mítosz híján vannak.

Az a kérdés mármint, hogy milyen tényezők fogják mégis biztosítani a szlovénség kulturális különállását a jövőben. Bizonyos, hogy sem a szerb, sem a horvát kultúra önmagában sohasem fog akkora vonzóerőt kisugározni északnyugat felé, hogy egy önálló nemzeti kultúra beolvadását minden erőszakos asszimiláció nélkül, csupán a szellem erejével elő tudná idézni s e tekintetben a fenyegető veszély sokkal kisebb, mint volt a háború előtt különösen német részről. Az sem valószínű, hogy az uralkodó szerb rétegen a politikai rövidlátás annyira erő tudna venni, hogy nyitott kultúrharcot indítson a szlovénség ellen egy nagyon is kétes eredmény érdekében.

Minden szlovén nemzeti önállóságra való törekvés egyik főerőssége a katolikus egyház. Amint a multban századokon keresztül csupán az egyház művelte a szlovén irodalmi kultúrát

s a nyelvi asszimilációnak megelőzése is nagyrészt a népből felemelkedett és vele legszorosabb kapcsolatot tartó alsópapságnak köszönhető, éppen úgy ma is az egyház képviseli a legnagyobb ellenálló erőt a belgrádi politikai és kulturális beolvászó törekvésekkel szemben. Utoljára maradt, amiről talán legelőször kellett volna szólni, az írók magatartásának kérdése a nemzeti kultúra ügyében. Az író mindig a nemzet lelkiismerete szerint vall vagy tagad, helyesel vagy ellenáll s amint a multban rajtuk dőlt el, hogy lett önálló szlovén kultúra, épp úgy e kultúra sorsa a jövőben is az ő kezükben lesz. S ha valaki érezni tudja, mit jelent egy ember életében az anyatejjel magába szívott anyanyelv, az író, a költő bizonyára érzi. Erdemes itt felidézni annak a Cankarnak szavait, aki a háború alatti időkben szélsőséges délszláv eszméi miatt sokat szenvedett:

„Nemrégben a Szlovén Matica a mi vidékeinken úrlapot küldött szét, hogy az emberek életük fő nevezetességeit ráírják. En is kaptam ilyen úrlapot és nem tudtam, mikévé legyek vele. A szöveg ugyanis horvát volt, az én tárgyalási nyelvem pedig itthon egyedül a szlovén. Az állami hivatalok megtanultak szlovénul, lassanként a Szlovén Maticának is meg kell tanulnia... Ezen és hasonló okokból ányujtottam az úrlapot a eselédleányomnak, hogy fűtsön be vele a kályhába.”

Hadrovics László

Jegyezzünk bónokat a hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4-7 óra között a Banca Națională, az összes nagyobb bankoknál, a Postatakarék-pénztárnál s a pénzügyigazgatóságokon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állnak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államkölcsön, amely 4 és fél százalékos kamattöbbletet hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer leies kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyzett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva kifizetésre kerülő ötdrészlet s a lejárt szelvényvel bármilyen állami, tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárt előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden hazaszerető román állampolgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülös-kelhető pénzét

Tataru királyi helytartó elnökletével nagyfontosságú közigazgatási értekezletet tartottak Kolozsváron a Szamos-tartomány megyefőnökei

Hatmillió lejt irányoztak elő, hogy az inségesek részére tűzifát és terményeket vásároljanak. Otéves terv a tartomány uthalózatának rendbehozatalára

Kolozsvárról jelentik: Tegnap délután Szamos tartomány helytartóságán Tataru Coriolan dr. királyi helytartó elnökletével nagyfontosságú közigazgatási értekezletet tartottak, amelyen Istrate Leon állami felügyelő, Hodor Victor dr. tartományi vezértitkár, Gherman Joe dr. közigazgatási főfelügyelő, Manole Enescu ezredes, Kolozs megyei, Todorut tábornok biharmegyei, Coman Simion szatmarmegyei, Georgescu Dimitrie ezredes máramarosmegyei, Oprita ezredes szilagy megyei, Radulescu ezredes szamos megyei, Cristescu ezredes, naszód megyei prefektusok, Pop Octavian dr. tartományi igazgató, valamint a különböző ügyosztályok főnökei vettek részt.

Tataru Coriolan dr. királyi helytartó végighalgtatta a megyefőnökök jelentését, tájékoztatást adott a hadi vonulatok családjainak megsegítését célzó mozgalom eredményeiről és közölte, hogy a tartomány hét vármegyében 6 millió lejt irányozott elő, hogy az inségesek számára tűzifát és terményeket vásároljanak.

Beszéde tovább: részében a királyi helytartó az uthalózat kérdésével foglalkozott. Az uthalózat rendbehozatala érdekében 5 éves tervet készített a tartomány utügyi hivatala és a gazdasági,

valamint stratégiai tekintetben egyaránt nagyfontosságú kérdés megoldása így biztosítva van. Ezzel kapcsolatban a királyi helytartó intézkedett, hogy a vármegyék uthengerelő gépeket szereljenek be.

A vármegyék költségvetéseinek összeállítására vonatkozólag Tataru dr. királyi helytartó hangsúlyozta, hogy azokat a legszigorubb taktikosság jegyében és az építő akarat szellemében kell megszerkeszteni.

Ezután tartotta meg expozéját Istrate Leon állami felügyelő. Közölte, hogy egészen a legapróbb részletekig tájékozódott Szamos-tartomány összes kérdéseiről. A tapasztaltak alapján Istrate Leon egész sor utasítást adott az 1940-41. évi vármegyey munkatervek összeállítására vonatkozólag. Kijelentette, hogy a költségvetési előirányzat és a munkatervek közötti összhang megteremtése a legfőbb teendő. Ezután Szamos-tartomány költségvetési tervezetét minden pontját külön mérlegelés tárgyává tette és — ahol szükségesnek látszott — egyszerű módosításokat ajánlott.

A közigazgatási értekezlet a késő esti órákban ért véget.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétlapon: Egész évre 900, félévre 4
negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Adósságon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénzlári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk
vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése
szerint a várható időjárás: Még élénk északke-
leti szél, havazás már csak keleten és délen, sok
helyen hófúvás. A hideg tovább fokozódik.

Az olasz követet fogadta a belügyminiszter.
Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: Mihail
Ghelmegeanu belügyminiszter csütörtökön dél-
előtt kihallgatáson fogadta Pelegrino Chigi-t,
Olaszország bucaresti meghatalmazott miniszte-
rét.

A JUGOSZLAV KORMÁNYZÓ HERCEGI
PÁR VISSZAÉRKEZETT BELGRÁDRA.
Belgrádból jelenti: Pál jugoszláv kormányzó
herceg és felesége visszaérkezett Belgrádra.

Megindult a levélforgalom a lengyel terüle-
tekre. Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat:
A tegnapi nappal helyreállt a normális posta-
üzemeltetés Románia és a volt Lengyelország
között. A jövőben levelet és csomagot a genfi
nemzetközi bizottság megkerülésével egyenesen
a németek, illetve a szovjet által megszállott
lengyel területekre lehet irányítani.

Újból elhalasztották a Nemzeti Ujjászületési
Arcvonal temesvári nagygyűlését. Bucurestiből
jelenti: A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal temes-
vári nagygyűlését újból elhalasztották. Victor
Moldovan, a Nemzeti Arcvonal vezértitkára péntek-
en Aradra és Nagyváradra utazik.

TEMESVÁRON MÁR MEGKEZDTEK AZ
ÚJ NYUGDIJKÖNYVEK KIADÁSÁT. Saját
tud. Az új nyugdijkönyvek kitöltése befejező-
dött és a pénzügyigazgatóság nyugdíjostálya
megszabott beosztás alapján megkezdte az új
könyvecskék kiadását. Ezeket a könyvecskéket
a régi könyvek beszolgáltatása ellenében adja
ki a nyugdíjostálya. Az évenként előírt életben-
léti bizonyítványt ez alkalommal még nem kell
beterjeszteni, hanem majd csak a nyugdíjak
számfelvétele alkalmával.

A holland-román társaság ülése Hágában. A
bucuresti rádió hírszolgálat jelenti Hágából:
Tegnap este ünnepélyes külsőségek között tartot-
ta meg ülését a holland-román társaság Hágá-
ban. Az ülésen résztvettek a hágai román követ-
ség vezetői, a Hollandiában élő román előkelő-
ségek, valamint a holland politikai és társadal-
mi élet több jelentős személyisége.

Plavosin pénzügyi főtanácsos halála. A régi
temesvári állami tisztviselői kar egyik ismert és
becsült tagja, Plavosin Arcadie, nyugalmazott
pénzügyi főtanácsos, hetvenkilenc éves korában
meghalt. Plavosin Arcadie annakidején Temes-
váron kezdte meg a pénzügyi szolgálatot, majd
buziási adóhivatali főnök lett, ahonnan később,
mint pénzügyi főtanácsos visszakerült a temes-
vári pénzügyigazgatóságához. Az impériumválto-
zás után néhány esztendővel nyugdíjba ment és
azóta visszavonultan élt erzsébetvárosi lakásán.
Temetése az erzsébetvárosi temető kápolnájából
ment végbe.

ELSZAPORODTAK A FARKASOK A
BÁNSÁGBAN. Temesvár. Saját tud. A Karán-
sebes és Resica között elterülő vidéken igen el-
szaporodtak a farkasok s a lakosoknak sok kárt
okoztak. A hatóságok elhatározták, hogy
erélyes intézkedéseket foganatosítanak a ve-
szélyes vadak kiirtására.

Nyolcezer esetben vették tavaly igénybe a
temesvári mentők szolgálatát. Saját tud. A temes-
vári önkéntes mentőtársulat most készítette el a
kimutatást múltévi tevékenységéről. A mentők
1939. évben összesen 8405 esetben vonultak ki.
Első segélyt 1531 esetben adtak, még pedig 825
sebesülésnél, 160 esetben belső hajóknál, 435 más
esetben és 111 öngyilkosnál. Végeztek 3124 be-
tegezést, 43 esetben elmebeteg szállítást, 127
esetben vaklármára alapján vonultak ki. Színház-
ban, moziban és másutt 3580 esetben teljesítették
szolgálatot. A társulat fennállása — 1886 óta —
210.282 esetben működtek közre.

Január 20-án kezdődik az ehavi illetmények
és nyugdíjak folyósítása. Bucurestiből jelenti: A
januári nyugdíjak és illetmények folyósítása e
hó 20-ával veszi kezdetét.

Halálozás. Temesváron ötven éves korában
elhunyt Ungor Károly ismert butorgyáros neje,
született Visi Mária. Férjén kívül két gyermeke
gyászolja.

Pénteken Kolozsvárra érkezik Istrate Micescu
igazságügyminiszter. Kolozsvárról jelenti: Pén-
teken, január 19-én reggel Kolozsvárra érkezik
Istrate Micescu igazságügyminiszter. Dél előtt 12
órákor látogatást tesz az ügyvédi kamarában és
az igazságügyi palotában. Délután 5 órákor az
igazságügyminiszter előadást fog tartani az egye-
temi szeminárium előadótermében. Az ügyvédi
kamara elnöksége ezután is felhívja tagjai figyelmét,
hogy minél nagyobb számban vegyenek
részt mind a délelőtti fogadtatáson mind a
délutáni előadáson, amelyen az igazságügy-
miniszter időszzerű jogügyi problémákat fog fejte-
getni.

HALÁLOS GEPKOCSSISZRENCSÉTLEN-
SÉG. Szatmár. Saját tud. Halálos gépkocsigá-
zolás történt Mezőpetri község határában. Kir-
vai Demeter nagykárolyi bérgepkocsitulajdonos
az általa vezetett géppel elgázolta Czumbel Má-
ria 74 éves falubeli asszonyt. A szerencsétlen
asszony koponyaalapi törést szenvedett és
nyomban meghalt. A csendőrség letartóztatta
Kirvait, aki azzal védekezik, hogy ő szabályo-
san hajtott. Az áldozat valósággal a gépkocsi
elő ugrott, úgyhogy ő a szerencsétlenséget nem
kerülhette el. A nyomozás folyik.

Sikkasztás miatt öt évi börtönrre ítélték Dam-
bovitá megye műszaki vezetőjét. Bucurestiből je-
lenti: Alexandru Doiciu főmérnököt, a dambo-
vitamegyei műszaki szolgálat volt vezetőjét öt évi
börtönrre ítélték. A főmérnök körülbelül 1 millió
400 ezer leit sikkasztott és ezt az összeget a si-
naijai kaszinóban elkártározta.

A TILTOTT MŰTÉT ÁLDOZATAI. Temes-
vár. Saját tud. Buzoianu Alexandru vezető-
ügyész elnökletével megbeszélést tartottak a
nőörvesek. A vezetőügyész utalt arra, hogy
Temes-Torontál megye területén a múlt év
folyamán huszonöt nő halt meg tiltott műtét
következtében.

* Tömegbetegségek. Rheuma, csúsz és isias
(ülőidegzsába) a legelterjedtebb betegségek közé
tartoznak. A hivatalos statisztikák szerint külö-
nösen reumában szenvednek nagyon sokan. Ne-
vezett betegségek leküzdésénél kitűnően beváltak
a Togat-tabletták.

Agyonlőtte apját — öt évre ítélték. Temes-
vár. Saját tudósítónktól. Székudvar, aradmegyei
közésgben tavaly májusban Adoc Jon harminc-
hétéves falusi ember négy revolverlövessel meg-
ölte apját. Adoc régebben az aradi városházán
volt alkalmazva és keresetét mindig hazaküldte
szüleinek. Mikor aztán albocsájtották a szolgál-
latból, hazatért és együtt gazdálkodott apjával,
aki azonban, állítólag kenyeret is csak úgy adott
neki, ha külön megfizette. Ezért és hasonló ter-
mészetű ügyek miatt apa és fia összeveszték,
az apa kést rántott, fia pedig előkapta revolve-
rét. A temesvári táblai büntügyi bíróság most fog-
lalkozott ezzel az ügygel. Kihallgatták a vádlott
anyját is, aki az apagyilkos fiut „a legjobb fiu-
nak” minősítette és sirva kérte, hogy enyhe bü-
ntetést szabjanak ki reá. A bíróság Adoc Jont, az
enyhítő körülmények figyelmbe vételével öt é-
vre ítélte.

Csian-Kai-Sek és Wang-Csing-Wej, Kína két ve-
zetője. Az előbbi a háboruspárt vezére és a
végsőkig tartó harcot hirdeti, az utóbbi pedig a
Japánnal való megbékélés politikáját hirdeti.

Szélesebb hatáskört kapnak a helyi hatósá-
gok. Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: A
minisztertanács elfogadta Mihail Ghelmegeanu
belügyminiszter törvénytervezetét a közmunkák
terveinek elkészítése, illetve a formások legy-
szerűsítésére. A törvénytervezet széles hatáskört
biztosít a helyi hatóságoknak gazdasági szem-
pontból.

NÉGY VILLAMOS AUTÓBUSZT REN-
DELT TEMESVÁR VÁROSÁ. Saját tud. An-
nakidején jelentettük, hogy a város bizonyos
útvonalakon Trolleybus-kocsikat — villamos
társaságkocsikat — akar forgalomba helyezni.
Ezek a kocsik közlekednek majd a piarista
főgimnázium mellett elhúzóúdon is. Az új
járművekre már megtartották az árlejtést,
amelyet most a minisztérium is jóváhagyott. A
város ennek alapján most megkötö a Fiat-
céggel a szerződést. Négy kocsit rendel a város.
egy-egy pótkocsival.

Zürichi zárlat. Párizs 9.98 fél, London 17.62,
Newyork 446, Brüsszel 75.05, Milánó 22.50, Am-
sterdam 236.95, Berlin 178.60, Szófia 530, Belgrád
10, Bucuresti 330.

P. Wimmer Anzelm:

Magnificat

A híres szónok előadásai a Szűzanya hála-
adó énekéről. Kitűnő prédikációanyag.

Ara 137 lei és portó.

A Népközösség tanácsirodákat állít fel Sa-
lág megyében. Szatmár. Saját tud. A nagykáro-
lyi és a szilágymegyei magyarság régi kívánsága,
hogy a Magyar Népközösség tanácsirodákat lé-
tesítsen Szilágymegyében. A magyar lakosság
kérelmét dr. Bölöni Zoltán és gróf Bély Kálmán
közölték a Népközösség vezetőségével, amely el-
határozta, hogy a lehető legrövidebb időn belül
felállítja a tanácsirodákat. Ezek egyelőre csak a
járásai székhelyeken fognak működni. A tanács-
irodák vezetésére Nagykárolyban dr. Dohy Albe-
rt, Szilágymegyén dr. Udvardy Józsefet, Taszádon
Somogyi Endrét, Ermihályfalván dr. Andrassy
Ernőt, Zsibón dr. Nagy Bélát, Szilágycsehben
Szász Istvánt és Krasznán Györfy Lajost kér-
ték fel.

NÉGYES IKREKNEK ADOTT ÉLETER
EGY ÓKIRALYSÁGBELI ASSZONY. Bucu-
restiből jelenti: Saffica Stanciu Munteanu
asszonynak az Izvesti mellett Serbanesti közsé-
gben négyes ikrei születtek. A 28 éves anya és
az újszülöttek egészségesek. A község lakói és a
hatóságok gyűjtést indítottak a család megse-
gítésére, annál is inkább, mert a férj hadbavo-
nult.

Temesvár lakossága a hivatalos számadatok
tükrében. Temesvár. Saját tud. A városi statisztikai
hivatal most készítette el a város lakosá-
gának 1939. évi kimutatását. Temesvárnak a
mult évben 106.481 lakosa volt. Ezek, a hivatalos
kimutatás adatai szerint a következőképpen osz-
lottak meg: 33.369 román, 27.652 német, 27.584
magyar, 2489 szerb, 12746 zsidó és 2632 más nem-
zetiségű.

Akadályokba ütköznek a „Bucuresti” nevű
román hajó mentési munkálatai. Constantából je-
lenti: A „Bucuresti” hajó felől érkező hírek,
nem a legörvendetesebbek. A zátonyra futott hajó
mentési munkálatai akadályokba ütköznek.

ELKAPTA A VONAT. Temesvár. Saját
tud. Gátalja közelében Hegyi János ötven éves
gazdálkodó szekerével a vasúti vágányon akart
áthajtani, amikor a resicai vonat közeledett és
elkapta a járművet. A szekér szilánkokra tört.
Hegyi János a helyszínen meghalt.

Temetések. Özv. Mezey Józsefné 36 éves
korában Nagyváradon meghalt. Temetése január
17-én volt. — Ciortin Flora 55 éves korában
Ürög községben meghalt. Temetése január 18-án
volt. — Nagy József 52 éves korában Váradszö-
lősen meghalt. Temetése január 19-én délután 3
órákor lesz Váradszölősen a Templom-utca
gyászházától. (Caritas.)

Özv. Panceané ezüli. Morar Mária 83 éves
korában meghalt. Temetése pénteken délután 2
órákor lesz dr. Gherman Victor polgármester la-
kásáról, Nagyváradon, Nicolae Jiga-utca 4. szám
(Erdélyi „Concordia”).

Adományok. Laurentij Konrádek részére Szent
Antal nevében (Tinca) 150 leit, Ober Magdika
(Ujvár, Temes megye) 100; Szent Antal nevében
100; Szent Terézke és Szent Antal nevében 500
leit; Somogyi Ili és Pisti Laurentiék részére 100.
Horvátné gyermekeinek 150, Kozma bácsinak 50
leit küldtek kiadóhivatalunkba. Az összegeket
köszönettel nyugtázzuk és rendeltetési helyére
uttatjuk.

"Külföld-tudományi" fakultás a berlini egyetemen

Berlinből jelentik: A berlini egyetemen január 15-ével új fakultás és új intézet nyitja meg kapuit az 1940-es trimeszter keretében: „Külföld-tudományi fakultás” és a „Német külföld-tudományi intézet”. Bízol évtizedes munka zárókővé helyezték el, — amely a „Keleti nyelvek szeminariuma”-val és a „Politikai főiskola”-val vette kezdetét.

A „Külföld-tudományi fakultás” céljairól az alábbiakat tudtuk meg:

Az új fakultás a berlini egyetemen az eddigi „Politikai főiskola” és a „Külföld-tudományi főiskola” gazdag tradícióját veszi át. Tan- és kutatás-tárgya a Birodalom külfölddel szembeni politikai, gazdasági és kulturális viszonyai, valamint az idegen népek és államok jelenlegi élete. Ezek keretében a következő szakok tartoznak: külpolitika és annak jogi alapjai, külföld-gazdaság-tudomány, grammat-történelem és grammatpolitika, politikai földrajz és geo-politika, népiesség-tudomány és népcsoport-kérdések, állambölcsélet és kultúrfilozófia, stb. azonkívül speciális külföld-tudományi szakok, melyek bizonyos népek és népcsoportok történelmével és jelenlegi életével foglalkoznak.

E tanulmányok fő-, vagy mellékszakként is szerepelhetnek az egyetemen; elvégezhetőek rövid kurzusok keretében és lehetőséget nyújtanak diplomára és doktorátus megszerzésére is. A hozzá csatlakozó tolmácsi- és nyelvi kurzusok a szélesebb rétegek számára is nyitva állanak idegen nyelvek elsajátítására.

Ezzel a fakultással egyidőben állították fel a „Német külföld-tudományi intézetet” is, mely szintén az eddigi „Politikai-főiskola” és a „Külföld-tudományi főiskola” örökébe lépett és átvett egy 100.000 kötetes szakkönyvtárat és egy már most 45.000 mappát számláló archivumot. Az intézet nemcsak a „Külföld-tudományi fakultás” hallgatóinak áll rendelkezésére, hanem a német külföldi kapcsolatok tudományos megismerése céljából még további feladatokat is szolgál. További célja még az is, hogy gyümölcsöztesse az elméleti eredményeket a gyakorlatban is és hogy a Berlinben és azonkívül működő önálló tudományos intézeteket a főiskolákkal közelebbi kapcsolatba hozza.

A felvételek január 20-ig tartanak és a kérvények a berlini egyetem titkári hivatalához intézendők.

A január havi légvédelmi előadások sorrendje Nagyváradon

A város légvédelmi irodája közli a város közönségével, hogy 1940 januárjában a következő sorrendben tartják a légvédelmi előadásokat:

- Január 19-én H és J betűsök.
- Január 20-án K betűsök.
- Január 22-én L és M betűsök.
- Január 23-án N és O betűsök.
- Január 25-én P betűsök.
- Január 26-án R betűsök.
- Január 27-én S betűsök.
- Január 29-én T, U és Z betűsök.
- Január 31-én V betűsök.

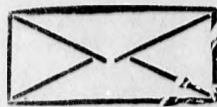
A légvédelmi tanfolyamokat a fenti napokon délután 3 órától 5-ig tartják. A tanfolyamokon való részvétel a 7-től 60 éves korig kötelező. Akiknek gázálcuk van, azzal jelenjenek meg a tanfolyamon. A résztvevőknek magukkal kell hozniuk légvédelmi könyvecskéiket és a torlódások elkerülése végett az illető szelvényre rá kell vezetni mindenkinek nevének kezdőbetűjét és a könyvecske sorszámát.

Azokat, akik a légvédelmi tanfolyamokon nem jelennek meg, a légvédelmi főrvény rendelkezéseinek értelmében 500-tól 2000 leig terjedő pénzbírsággal sújtyják.

Szolgáltatásos gyógyszerárak Nagyváradon:

Pénteken a következő nagyváradai gyógyszerárak tartanak szolgálatot:

- Madonna, Str. Sztaroveszky No. 1. (Dr. Medvigy). Telefon 30-20.
- Fehér Kereszt, Bulvardul Regele Ferdinand No. 2. (Pacala)
- Eleopatra, Str. Avram Jancu 2. telefon 15-15
- Szent Ferenc, Str. Cuza Voda No. 24. Telefon 17-47. (Csanda)
- Szent László, Piata Bisericej No. 1. Velence Templománál, (Hegedűs)

POSTAFIÓK

Még nem pusztult ki egészen a humor. Az általános lelki depresszió, a már-már hisztériává fajuló idegesség, hál' Istennek még nem tudta megölni a humort, az emberek tréfacsínáló kedvét. Két nagyvárad utazó gonosz tréfát üzött a minap egy szórakozott vasúti kalauzzal. Mindkét utazónak fényképes vasúti bérlete van: a egyik utazó szakállas idősebb bácsi, a másik szemtelenképű, borotvált fiatalember. A két utazó gondolt egy vidám, s mielőtt Nagyváradon fel szállottak a bucsureti gyorsra, kicsérték egymással a vasúti bérletet, s külön fülkébe szállottak be. Jön a kalauz, hogy ellenőrizze a jegyeket. Amint a szakállas utasunkhoz ér és átveszi fényképes vasúti bérletét, amelynek fényképe a szemtelenképű, borotvált fiatalembert ábrázolja, nem kis meglepetéssel így kiált fel: — „Ez a bérlet nem a magáé!” — „Enyém” — feleli a szakállas utas lakóni-kusan. — Csak amikor a fényképet csinálták, még nem viseltem azt a szakállt” — „Nem a magáé” — jelenti ki rövid összehasonlító szemlélődés után a vasúti kalauz. — „A bérletet mindenesetre elvezem és Kolozsváron jelentem az ügyet.” — „Jó” — hagyja helyben a szakállas utas, vidóran hozzálát a falatozóhoz, a kalauz pedig tovább kezeli a jegyeket. Néhány fülkével arrébb, valamivel hevesebb hangnemben megismétlődik a jelenet: — „Ez a vasúti bérlet nem a magáé” — „Enyém” — feleli a szemtelenképű fiatalember — „csak időközben leborotváltattam a szakállamat”. — „Az lehetetlen” — feleli a kalauz — „ez a fénykép egy öreg embert ábrázol!” — „Ne csináljon heccet, adja vissza a bérletemet”. — „Nem adom, Kolozsváron majd együtt szállunk le”. — És a kalauz ezt a vasúti bérletet is zsebrevágja. De közben nem szűnik meg méltatlankodni afelett, hogy ketten is hamis bérlettel utaznak. — „Disznóság! Majd adok én nekik!” — És a kolozsvári vasúti rendőrségen két delikvenst állít elő és két vasúti igazolványt helyez a rendőrkomiszar asztalára: — „Ez a két ember hamis bérlettel utazott.” — „Miből állapította meg?” — kérdezi a rendőrkomiszar. — „A fényképek-ről” — feleli a kalauz. — A komiszar tüzetes összehasonlítás után magához inti a kalauzt: — „Megbolondult maga? Nézze meg ezt a két fényképet és ennek a két utasnak a poťáját”. — A kalauz szemügyre veszi a fényképeket majd az utasok ábrázatát s mint akivel valami rossz szellem játszik, bambán, értelmetlenül bámul maga elé: — Tudja az ördög, hogy történt a dolog! Nem értem... Nem értem... — A két utas pedig felháborodást színlelve veszi át a vasúti bérletét, most már kiki a magáét, s méltatlankodva hagyják el a rendőrkomiszar szobáját. Csak a peronon robban ki a kacagás belőlük: — „Ezt jól begrattuk!” — mondják és nevetve szállnak vissza a vonatra.

Két bányai származású tábornok neve szerepel az európai háború hadijelentéseiben — írja temesvári tudóstónk. Mindkét bányai származású tábornok rendkívül felelősségteljes helyen játszik vezetőszerepet. Löhr Sándor, a német légihaderő tábornoka, Orsováról származott el, s annakidején a temesvári hadapródiskola kitanított tanulója volt. Ugyancsak Orsováról származott el az egyik lengyelországi orosz hadosztály Steinböck nevű parancsnoka is, aki annakidején, mint lugosi honvédhadnagy került orosz fogságba. Steinböck egyébként a közelmúltban, a román hatóságok engedélyével, rövid látogatást tett Orsován lakó rokonainál.

Eltemették nagyzelindi Áts Gusztáv főmérnököt. Csütörtök délelőtt 10 órakor a város magyar társadalmának osztatlan részvéte mellett temették el nagyzelindi Áts Gusztáv nyugalmazott CFR főfelügyelő-főmérnököt, a nagyváradai fűtőház sok éven át volt főnökét. A koszorúkkal és virágokkal borított ravatal mellett felsorakoztak az elhunyt főmérnök özvegyén, fián és rokonain kívül öszes barátai, egykori munkatársai, tisztviselői és alantasai, valamint nagyszámú tisztelői. A gyászszertartást Csernak Béla református püspök helyettes végezte. A temetési szertartás után a gyászmenet a Rulikoveszky-temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra nagyzelindi Áts Gusztáv főmérnököt.

Blaháné egykori partnerének bucsufellépte Kolozsváron. Február 8-án rendkívül érdekes művészi eseménye lesz Kolozsvárnak. Ezen a napon tartja bucsufelléptét a vas munkásotthon színpadán Sarkady Gusztáv, volt színész és színigazgató, aki valamikor együttjátszott Blahánéval és Ligeti Julikával. Sarkady Gusztáv, akinek igen nagy érdemei vannak az erdélyi magyar színházkultúra terén, megérdemli a támogatást. Az Obsitos című színdarabban lép fel s az érdekes színész kulturisztóriai érdekességű fellépését, egészen bizonyos, hogy Kolozsvár egész színházjáró közönsége érdeklődéssel fogja kísérni.

Sillanpää — a menekült. Finnországból még mindig hosszú sorokban igyekeznek a menekültek a svéd határ felé. A legutóbbi napokban különös karaván bandukolt a menekültekkel zsufolt országúton. Középterműnél is alacsonyabb, komoly ábrázatu szemüveges férfi feleségével és népes családjával. Együtt halad át a svéd határ-őrőség vonalán és általános érdeklődést keltett, hogy a svédnek megkülönböztetett tisztelettel fogadták a késő esti órákban érkező fáradt vendéget. A különös utas meg sem állt, hanem családjával együtt tovább haladt, hogy lehetőleg még hajnal előtt eljusson Haparandába, a svéd határvárosba, ahol nyilván megfelelőbb elhelyezkedést remélt találni ugy maga, mint felesége és hét gyermeke számára. Ott csakugyan az egyik turistaszállodában három szobát is bocsátottak rendelkezésére, de az országút késő vándora eleinte riadtan szabadkozott.

— Nem, nem. Ne nyissanak külön szobát — mondogatta. — Lepihenhetünk mi akár a társalgóban is. Egyelőre ugyanis nincs pénz nálam — tette hozzá kissé zavartan.

— Sebah, — hangzott az udvarias válasz — azért méltóztatásuk elfogadni a szobákat. Már kaptunk értesítést Stockholmból, hogy néhány napon belül ide utalják át a pénzt...

Kiderült, hogy a késői vándor nem más, mint a finnek világhírű írója, F. E. Sillanpää tanár, aki néhány héttel ezelőtt nyerte meg az irodalmi Nobel-díjat, több, mint száz ezer svéd koronát. Most aztán külön érdekessége a határvárosnak a Nobel-díj nyertes finn író, akit a hatóságok ünnepélyesen fogdatak és aki alighanem rövidesen tovább utazik, hogy Stockholmban keressen menedéket.

Az új, sírobszkopikus váltó fényvel való fényképezés lehetővé teszi, hogy a mozgás pillanatok alatt megörökíthető legyen — egyetlen lemezen. Ez a kép érdekesen szemlélteti az új fényképezési eljárást, egy vívóról készült, amint vívótörével en-garde-ba helyezkedik. Azt a kórt, amelyet a tör a levegőben üdvözlés közben leír, a képez látható módon örökíti meg az új eljárás.

KÖZGAZDASÁG

Az árak csökkentése érdekében

A nemzetgazdasági miniszter akciót indított a közszükségleti cikkek illeték-leszállítására

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztériumban hetek óta dolgozik egy bizottság, amely a közszükségleti cikkek árainak analízisét készíti elő. Ez a bizottság — munkája során — megállapította, hogy számos cikk árát a túlnyomórészt a közszükségleti cikkek emelték fel a jelenlegire. Eppen ezért a mezőgazdasági miniszter

átiíratot intézett a pénzügyminiszterhez, amelyben eme cikkek túlzott illetékeinek mérséklését kérte, az árak csökkentése érdekében. Hasonló átiíratot küldtek a vasút vezetőségéhez is, azonban a CFR vezetőségének határozata szerint a vasút most nincs abban a helyzetben, hogy a tarifákat csökkenthesse.

Száztizenkétezer tonnával csökkent a búza-kivitel 1939 július 1. és december 30. között

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium most hozta nyilvánosságra az elmúlt év július elseje és december 30-ika közötti külföldi szállításra történt búzaeladások számadatait, amelyek a következőképpen alakultak: Anglia 150 ezer tonna (tavaly 348.268 tonna), Belgium 2100 (40470) tonna, Svájc 13820 (80570) tonna, Görögország 3050 (37994) tonna, Málta 12365 (14640) tonna, Spanyolország 10 ezer (60) tonna, Németország 370665 (132924) tonna, Olaszország 100 ezer (50) tonna. Összes kivitel 666.650 tonna a tavalyi 778.880 tonnához viszonyítva. Megszűnt a kivitel Albániába,

Dániába, Franciaországba, Lettországra, Norvégiába, Németalföldre (tavaly 81772 tonna), Lengyelországba, Svédországba és a Cseh-Morva protektorátus területére.

A tengerikivitel az augusztus 1—december 30. közötti eladások tekintetében a következőképpen alakult: Anglia 11.080 tonna, Belgium 800, Svájc 1550, Németország 35.835, Görögország 8372, Olaszország 17.617, Málta 1035, Dánia 225, Palesztina 900, Cseh-Morva protektorátus 15.850, Szlovákia 2200, Összkivitel: 95.464 tonna.

Bulgária nagyobb mennyiségű gyapotot dolgozik fel Szovjetországra számára

Moszkvából jelentik: A bolgár gyapotipari küldetés szerdán este Moszkvába utazott. A megbízottak tárgyalást folytatnak a gyapotnak Bulgáriába szállításáról. A gyapotot Bulgáriában feldolgozzák és Szovjet-Oroszországba szállítják vissza. A gyapot feldolgozásánál 40 ezer bolgár munkást foglalkoztatnak.

Slavianov ezredes, a bolgár hajózás igazgatója, a sajtó képviselőinek nyilatkozott a szovjettal kötött hajózási egyezményről. Hangzott, hogy a megállapodás a más országokkal folytatott kereskedelmi forgalom tekintetében is új lehetőségeket nyújt.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai: Dollár 140.10—143.17, font 568.87—576.15, palesztinai font 568.56—576—84, holland forint 75.69—76.80, svájci frank 31.81—32.29, francia frank 3.22—3.27, belga 23.87—24.22, márká 49—50, pengő 26.50—27, csehszlovákia (Pága hivatalos) 4.63—4.77, szlovákia (Pozsony hivatalos) 4.63—4.77. — Az exportból eredő szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak, Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki: Angol font 70 százalékos kvóta 920—930, Palesztinai font, 70 százalékos kvóta 940—950, egyiptomi font 70 százalékos kvóta 960—965, dollár 70 százalékos kvóta 230—240, francia frank 70 százalékos kvóta 5.45—5.55, svájci frank 70 százalékos kvóta 51—55, belga 70 százalékos kvóta 45—46, angol font 40 százalékos kvóta 1000—1020, angol font 20 százalékos kvóta 1250—1270. — A B) lista kompenzációs árfolyamai: font angol áruira 1950, font más államok áruira 2080, font angol gyarmatok áruira 2250 lei.

Országos vásárok Nagybanán és Szatmáron. Saját tud. Hétfőn és kedden Nagybanán, kedden és szerdán Szatmáron volt országos vásár. Az állatvásárokon kevés volt a felhozatal, az árak pedig magasak. A hizott ökrök elősúlyban mindkét vásáron 17—18 lei volt, tehát az ökröárak kevés esést mutatnak. A sertés ára 30—33 lei elősúlyban. Borjú kevés volt, amit felhoztak, az különként 30—34 leiert cserélt gazdát. A terménypiacon sehol sem volt lényeges áreltolódás.

Németország a román finomítóknak akarja feldolgoztatni az orosz nyersolajat

Berlinből jelentik: Németország petróleumellátásában a nyugateurópai háború kitörése óta a vezető helyet a román petróleum foglalja el. Az utóbbi hónapokban felmerült az a terv, hogy Németország nagyobb mennyiségben importáljon nyersolajat Oroszországból is. Az így importált nyersolaj feldolgozására azonban Németország nem rendelkezik megfelelő kapacitású finomítóval. Hír szerint tárgyalások folynak abban az irányban, hogy az Oroszországból importált nyersolajat Németország a román finomítóknak dolgoztassa fel.

A katolikus tudás fegyvertára, magában is egész könyvtár a

KATOLIKUS LEXIKON

A Katolikus Lexikon két különböző kiadásban jelent meg. Az „A”-kiadás négy kötetre terjed, tartós és izléses vászonkötésben, puhelykönyvű papiroson nyomva. Ára 2880 lei és portó. A „B” kiadás ugyancsak négy kötetre terjed, azonos szöveggel, de félbörkötésben, finom, puhelykönyvű papiroson, számos műmelléklettel. Ára 5400 lei és portó.

Megrendelhető kiadóhivatalunk úján.

A legfőbb kartelltanács ülése

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztériumban szerdán este a legfőbb kartelltanács Gr. Perieteanu elnökletével ülést tartott. Megvizsgálta a kartellenőrzési törvény módosításának kérdését. A módosítást a gazdasági helyzet alakulása teszi szükségessé. A legfőbb kartelltanács véleményét megküldik Anghelescu nemzetgazdasági miniszternek.

A bucuresti tőzsde mult évi forgalma

Hatmilliárd 687 millió lei értékű üzletet bonyolítottak le a bucuresti értéktőzsdén

Bucurestiből jelentik: A bucuresti tőzsdetanács most közzétett jelentése szerint a bucuresti tőzsdén hatmilliárd 687 millió lei értékű forgalom bonyolódott le, öt százalékkal több, mint az 1938. évben.

A fixkamatozású papirokból 5 milliárd 738 millió lei névértékűt adtak el, 3 milliárd 648 millió lei értékben. Itt a forgalom az 1938. évinél névértékben 44 százalékkal, forgalmi értékben 25 százalékkal volt kevesebb.

Viszont nagymértékben emelkedett a részvényforgalom az előző évvel szemben. Ugyanis az 1939. évben 6.861.717 darab részvény cserélt gazdát, az előző évi 2.336.783 darabos forgalommal szemben. A részvényforgalom értékben 3 milliárd 507 millió lei volt, az 1938. évi 1 milliárd 336 millió forinttal szemben, vagyis az előző évnek majdnem háromszorosa volt a forgalom.

SZÍNHÁZ

Hétfőn este fejezi be nagyváradi ciklusát a Thalia operettegyüttese

A pusztai szerenád hatalmas sikere és a Ki gyereke vagyok én egészen bizonyosra vehető hangos sikere bizonyítja, hogy Nagyvárad lelkes színházi közönsége mennyire szereti a színházat. Az az érdeklődés, amely a Ki gyereke vagyok én? című zenés vígjáték-ujdonság előadásai iránt is megnyilvánul, egészen kivételes. Tömegesen váltják a jegyeket a Ki gyereke vagyok én? előadásaira. Ez érthető is, mert nem véletlen az, hogy a Ki gyereke vagyok én? Pesten a Royal színházban több mint 200 előadást ért meg, s egyike volt a szezon legnagyobb sikereinek. Talán fölösleges is megemlítenünk, hogy a Thalia társulata a legjobb előadásban játssza ezt a csak felnőtteknek való ujdonságot.

Itt külön fel kell hívni a közönség figyelmét arra is, hogy miután e héten román előadások is vannak, pontosan figyelje meg a Thalia műsorát akár lapunkban, akár pedig a falragaszokon, hogy nehegy tájékozatlan legyen az előadások időpontját illetően. Egyebekben négy nap múlva, hétfőn este fejezi be a Thalia ezt a ciklusát.

— Zsimberi Zsombori szépasszony először, olcsó helyárrakkal. Szombaton délután és vasárnap délután három órákor első olcsó helyáras előadásai lesznek az évad egyik legnagyobb sikerű operettjének, a Zsimberi Zsombori szépasszony-nak.

A THALIA OPERETT-TARSULATÁNAK MŰSORA:

Csütörtök este 9 órákor: **Ki gyereke vagyok én?** (Zenés vígjáték ujdonság bemutatás. Az idei pesti színi-évad legnagyobb zenés vígjáték sikere. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Krémer Manci, Sándor Stefi, Köszegi Margit, Rajnai Elli, Gróf László, Csóka József, Fülöp Sándor, Szendrey Mihály, Réthelyi Ödön, Csengeri Aladár, Deésy Jenő, stb. Premier bérlet 12. szám.

Pénteken román előadás.

Szombat délután 3 órákor: **Zsimberi Zsombori szépasszony.** (Első, olcsó helyáras előadás.)

Szombat délután 6 órákor: **Paprikás csirke.** (Olcsó helyárrakkal.)

Szombaton este román előadás.

Vasárnap délután 3 órákor: **Zsimberi Zsombori szépasszony.** (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órákor: **Ki gyereke vagyok én?**

Vasárnap este román előadás.

Hétfőn este 9 órákor: **Ki gyereke vagyok én?** (A társulat búcsúelőadása.)

Angol matrózok postacsomagokat ürítenek ki az *Exeter* nevű hajó fedélzetén.

Nagy robbanás az Egyesült Államok leghatalmasabb fegyver- és lőszergyárában

Merénylők nitroglicerinnel levegőbe röpitették a gyártelepet

Newyorkból jelentik: A Dupont társasághoz tartozó New-Yersey-i fegyver- és lőszergyárban szerdán robbanás történt, amelyet a megállapítás szerint merénylet okozott. A három tonna nitroglicerinnel robbanása valósággal a levegőbe röpitette a hatalmas gyártelepet. Két

ember meghalt, több súlyosan megsebesült. A gyárban nagymennyiségű lőszer és kivételre szánt repülőgépbombákat állítottak elő. A gyárigazgatóság már korábban annak az agyálynak adott kifejezést, hogy szabotázs készül a gyár ellen. A vizsgálat nagy eréllyel folyik.

Angol és német hadihajók újabb nagy ütközetre készülődnek a délamerikai partok mentén

Hat angol és több német hajó jelent meg Uruguay és Argentina vizein

Rómából jelentik: A *Messagero* szerint az uruguay-i és argentinai partok mentén hat angol hadihajót láttak haladni. Ugyanakkor német hajók is megjelentek az óceán ezen a részén. Ebből arra következtethettek, hogy a délamerikai államok minden tiltakozása ellenére új, nagy tengeri csata van kifejlődőben a délamerikai partok mentén.

Ismét szabadságot kaptak az angol katonák

Londonból jelentik: A három nap előtt elrendelt szabadságot a franciaországi angol expedíciós hadseregnél a szerdai nappal újra megszüntették.

Új ágyúfajta a francia hadsereg szolgálatában

Párizsból jelentik: A sajtó illetékes helyről kapott értesülése szerint a francia tüzérség olyan ágyúval gazdagodott, amelyből egy üteg s

16 kilométernyi távolságban levő állásokat percenként 24 gránáttal a legpontosabban tudja löni. Az új ágyúk 10 és fél centiméteresek.

Kállay Miklós: Báthory István

Balanyi György bevezető tanulmányával, térképpel, műmellékletekkel. — Ára fűzve 247 Lei, kötve 342 Lei.

Báthory István életének megoldására csak Kállay Miklós vállalkozhatott, ki Jokaira emlékeztető gazdag aradású fantáziájával hiánytalanul átéli Báthory gazdag és szövevényes életének minden meglepő, új fordulatát. Olyan történelmi film perreg le előttünk, melynek minden jelenete új értékkel és felismeréssel gazdagítja a mai nemzedék életét.

Dante kiadás.

Legjobb aiándék a jó könyv!

Legjobban ajánlható ifjúsági munkák:

Kisebbségek:

Blaskó: <i>A nagy Király</i>	Ára	10 Lei
" <i>Gyermekek a kereszt alatt</i>	"	20 "
" <i>Jézusom itt vagyok</i>	"	40 "
" <i>Jézuska szeress</i>	"	40 "
Bordeaux: <i>A kis keresztetek</i>	"	158 "
Jászainé: <i>Magyar fészkek fiókjai</i>	"	225 "
Kristóf: <i>Patkó Pista</i>	"	115 "
Orbán: <i>Ezermester</i>	"	123 "
" <i>Bodzavár úrnői</i>	"	48 "
Törökkné: <i>Margitvirágok</i> (félvászonkötésben)	"	60 "
(Egészvászonkötésben)	"	95 "
Zsoldos: <i>Arnyékherceg</i>	"	100 "
Wagner: <i>Lángoló szivecskék</i>	"	60 "
" <i>Az élet kis művészei</i>	"	60 "

Nagyobbaknak:

Bárány: <i>Jó szerencsét</i>	Ára	125 Lei
Blaskó: <i>Édesanyám</i>	"	155 "
Csűrös: <i>Ripsz és Ropsz</i>	"	100 "
Dénes: <i>Marianne kisasszony</i>	"	125 "
Defoe: <i>Robinson</i>	"	130 "
Csák: <i>Vér és láng között</i>	"	60 "
Kalmár: <i>Montezuma koronája</i>	"	160 "
" <i>Küzdelmek a fehér halál országában I—II.</i>	"	425 "
Kosáryné: <i>Gyöngyvirág</i>	"	120 "
Orbán: <i>Fehér korall</i>	"	144 "
Somfay: <i>Mégis szép az élet</i>	"	160 "
Szimon: <i>Evi az intézetben</i>	"	115 "
Székely: <i>Paca Pali vízei tettei</i>	"	110 "
Schmiedtmayr: <i>Gyermekek Isten útjain</i>	"	123 "
Schmiedtmayr: <i>Gyermekek a szentség útján</i>	"	125 "
Sebők: <i>Öt világrészen keresztül</i>	"	140 "
" <i>Egy királyné életéért</i>	"	140 "
Weiser: <i>Watomika</i>	"	35 "
Zaymus: <i>Ünnepi köntös</i>	"	120 "
Blaskó: <i>Mária és Márta</i>	Ára	60 Lei
Rusznay: <i>Nő a modern társadalomban</i>	"	72 "
Stadler: <i>Szeretném, ha szerelnének</i>	"	85 "
" <i>Valaki vár engem</i>	"	85 "

Apróhirdetések

Allást keres

szavanként 1 lei

Vincellér

jó bizonyítvánnyal állást keres. Cim. Nagyvárad, Calea Victoriei 59. szám. Telefon 59-59.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Nagyon

magas arat fizetők briliáns tárgyakért. — Herbet ékszeráruház. Nagyvárad, Bulevardul Reg. Ferdinand 3.

Zongora,

sürgösen eladó. Bövöb-bet a házigazdánál, Nagyvárad, Str. Nicolae Zeiga 50. szám.

Eladó:

rödli, cserepes virágok, kis spór. Nagyvárad, Str. Bratianu 61. szám.

Veszek

magas áron arany, ezüst, briliáns ékszereket Haslinger ékszerész, Nagyvárad, Bd. Regele Ferdinand No. 8.

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

butorozott szoba, fürdőszobával. Nagyvárad, Str. Sztaroveszky 3.

Kétszobás

utcai lakás február 1-re valamint udvari 1 szoba, fürdőszobás modern lakás április 1-re kiadó. Vajna, Str. General Holban 22-a. sz.

Kiadó

február 1-re 3 szobás, utcai földszintes modern lakás. Nagyvárad, Str. Dorobantilor 22. Telefon 31-72.